

Datum: Juli 2026
Status: Definitief



waterschap
**Hollandse
Delta**

Strategisch kader baggeren 2026



Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
1.1	Opbouw strategisch kader baggeren	1
2	Kaders voor het baggeren	2
2.1	Zorgplicht.....	2
2.2	Ambities en doelen	2
2.3	Rol van het waterschap	2
3	Beschrijving strategische thema's Baggeren	4
3.1	Baggercyclus	4
3.2	Baggerdiepte	5
4	Aanleiding aanpassen huidig strategisch kader.....	6
4.1	Aanpassingen doelen watersysteem	6
4.2	Ervaringen huidig strategisch kader	6
5	Aanpassingen in strategisch kader.....	7
6	Vervolgstappen.....	7
	Bijlage 1: Voorgelegde scenario's	9
	Huidig strategisch kader behouden.....	9
	Meerwaarde doelrealisatie.....	9
	Meerwaarde doelrealisatie m.u.v. veenweidegebied	10
	Terug naar het oude strategisch kader van voor 2017.....	10
	Cyclus van zes jaar, maatwerk gestuurd baggeren in stedelijk gebied	11
	Vergelijking scenario's	11
	Bijlage 2: Onderbouwing kosten	13

1 Inleiding

Waterschap Hollandse Delta is verantwoordelijk voor het functioneren van het regionaal watersysteem op de Zuid-Hollandse eilanden. Om invulling te geven aan deze verantwoordelijkheid is het belangrijk dat het watersysteem goed onderhouden wordt. Hiervoor is baggeren een belangrijk middel. Bij het baggeren wordt een laag slib van de waterbodem verwijderd. Hiermee wordt ervoor gezorgd dat de watergang het profiel behoudt zoals in de legger is vastgelegd. Het doel van het baggeren is de watergang zodanig te onderhouden dat deze weer voldoet aan de prestatie-eisen tot aan de volgende baggeronde.

Om een goede balans te vinden tussen het functioneren van het systeem, de kosten van het baggeren en de risico's is het nodig om beleidskaders vast te stellen. Bij waterschap Hollandse Delta zijn de belangrijkste beleidskaders voor het baggeren het 'Strategisch kader baggeren', waarin strategische afwegingen gemaakt worden, en het 'uitvoeringsbeleid baggeren', waar operationeel beschreven wordt hoe de baggerwerkzaamheden worden uitgevoerd. In dit document wordt het strategisch kader baggeren beschreven en worden mogelijke scenario's geschetst om een onderbouwde keuze te kunnen maken om het huidig strategisch kader aan te passen.

1.1 Opbouw strategisch kader baggeren

In dit hoofdstuk wordt omschreven waarom dit strategisch kader baggeren opgesteld is.

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op nut en noodzaak van het baggeren, de kaders, de rol van het waterschap en de stakeholders. Hierin wordt onder andere beschreven aan welke (beleids)doelen het baggeren bijdraagt.

In hoofdstuk 3 worden de twee meest relevante strategische thema's rondom baggeren nader toegelicht: de baggercyclus en de baggerdiepte.

In dit hoofdstuk wordt toegelicht waarom dit de strategische thema's zijn en op welke wijze deze op dit moment worden ingevuld.

In hoofdstuk 4 wordt op basis van de voorgaande hoofdstukken de noodzaak beschreven om het strategisch kader baggeren aan te passen. Nieuwe inzichten, gewijzigde doelstellingen en de opgedane ervaringen met het huidig strategisch kader worden beschreven.

In hoofdstuk 5 is beschreven hoe het strategisch kader baggeren wordt aangepast.

In hoofdstuk 6 wordt beschreven welke overgangsregeling opgesteld wordt voor (semi-)overheden die gevolgen ondervinden van het wijzigen van het strategisch kader baggeren.

Hoofdstuk 7 beschrijft tot slot de vervolgstappen die volgen uit het vaststellen van het voorgestelde nieuwe strategisch kader voor baggeren.

2 Kaders voor het baggeren

2.1 Zorgplicht

WSHD is als waterschap o.a. verantwoordelijk voor het waterbeheer en de instandhouding van de waterstaatswerken. Deze taken zijn beschreven in de Omgevingswet, de Waterschapswet en de provinciale verordening. Kaders voor de doelen zijn opgenomen in de Europese Kaderrichtlijn Water, de Omgevingswet en de Zuid-Hollandse omgevingsverordening.

In artikel 2.17 van de Omgevingswet staat beschreven dat het waterschap de taak heeft voor het beheer van watersystemen. Hier komt de taak voor het baggeren uit voort. De interne juridische en beleidskaders om de taak uit te voeren zijn de Waterschapsverordening, de Leggers, het vastgestelde Waterbeheerprogramma en overig vastgesteld beleid zoals de Strategie Waterkwaliteit.

2.2 Ambities en doelen

In het [Waterbeheerprogramma 2022-2027](#) zijn binnen het programma voldoende en schoon water vijf lange-termijndoelen opgenomen voor 2050:

1. Het waterleven is gezond
2. Het water is schoon
3. Het watersysteem is robuust en klimaatbestendig
4. Water heeft (meer)waarde
5. We voeren ons werk aan het watersysteem op duurzame wijze uit

Op basis van deze lange-termijndoelen zijn de volgende strategische speerpunten opgenomen voor 2027:

1. We geven een impuls aan de waterkwaliteit en bio-diverse waternatuur
2. We verminderen de watervervuiling
3. We maken het watersysteem klaar voor het klimaat van 2050
4. We vergroten de grip op het watersysteem om invulling te geven aan het zoetwatervraagstuk en de functies toekomstbestendig te faciliteren
5. We vergroten de meerwaarde van water, de zichtbaarheid van goed water en het waterplezier
6. We verminderen de uitstoot van broeikasgassen bij de uitvoering van het waterbeheer

Baggeren levert een bijdrage aan het behalen van al deze zes doelen. Zo is een dikke sliblaag slecht voor het waterleven, is een grote waterdiepte essentieel voor biologisch gezond water en vermindert nalevering van nutriënten uit slib de waterkwaliteit. Baggeren zorgt voor een goede doorstroming die nodig is om hevige neerslag af te voeren en zoetwater aan te kunnen voeren. Baggeren helpt stank uit het water tegen te gaan en is een werkzaamheid waarbij een hoop materieel wordt ingezet en een grote reststroom vrijkomt.

Op 22 april 2025 is door het college van D&H de Strategie Waterkwaliteit vastgesteld. Hierin staat beschreven wat nodig is om de waterkwaliteit in het werkgebied van WSHD te verbeteren. Ook baggeren staat in deze strategie veelvuldig genoemd. Zo wordt genoemd dat het op tijd en tot de vaste bodem baggeren van watergangen ervoor zorgt dat het zelfreinigend vermogen van de watergang intact blijft en nalevering van nutriënten uit de waterbodem tot een minimum wordt beperkt.

2.3 Rol van het waterschap

Rond het onderhouden van het watersysteem en uitvoeren van baggerwerkzaamheden heeft het waterschap drie rollen.

1. *Waterschap als waterbeheerder zowel voor kwantiteit als voor kwaliteit* - Het waterschap is verantwoordelijk voor het uitvoeren van het waterbeheer en de instandhouding van het watersysteem en alle oppervlaktewateren (Omgevingswet). Hiertoe dienen de waterstaatswerken, waaronder waterlichamen op de juiste vorm en afmeting te worden onderhouden. Het waterschap kan via de nog op te stellen Onderhoudsverordening en via de Legger onderhoudsplichtige en -verplichtingen vastleggen.

2. *Waterschap als bevoegd gezag* - Het waterschap is als bevoegd gezag verantwoordelijk om erop toe te zien dat de waterstaatswerken in goede staat verkeren (Omgevingswet). Het waterschap kan hiervoor schouw voeren (periodieke controle) en eventueel zelf handhavend optreden. Ook kan het waterschap vergunning verlenen voor afwijkingen.
3. *Waterschap als uitvoerder* - Het waterschap moet volgens het reglement van bestuur alle primaire watergangen onderhouden, tenzij anders opgenomen in de Legger. Daarnaast is het waterschap voor een groot deel van de overige wateren in de legger als onderhoudsplichtige aangewezen.

Belangrijk is om te vermelden dat wanneer er door besluitvorming veranderingen in de wijze van uitvoering door het waterschap plaatsvinden, deze veranderingen ook gelden voor de wijze van uitvoering door overige onderhoudsplichtigen zoals gemeenten en particulieren.

3 Beschrijving strategische thema's Baggeren

Het baggerproces is complex en wordt door verschillende factoren beïnvloed. In deze nota worden twee strategische thema's behandeld. Dit zijn:

1. De baggercyclus
2. De baggerdiepte

In de volgende paragrafen worden deze thema's toegelicht. Verder zijn er nog enkele thema's die zich hoofdzakelijk op het uitvoeringsniveau afspelen. Deze zullen niet in deze nota behandeld worden maar in afzonderlijke documenten. Dit zijn:

1. Afzet en afvoer van bagger
2. Baggerhubs/baggerdepots
3. De uitvoering van het baggerproces

Verder zijn er nog thema's die wel van groot belang zijn voor het baggeren, maar die ook aan andere aspecten van het waterschap raken. Deze thema's worden behandeld in afzonderlijke trajecten. Dit zijn onder andere:

1. Toewijzing van onderhoudsplicht van watergangen
2. Verdiepen en/of verbreden van watergangen

3.1 Baggercyclus

Omdat er continu sprake is van slibaanwas in de watergangen van WSHD moeten we regelmatig terugkeren om watergangen opnieuw te baggeren. Met de baggercyclus wordt de tijd bedoeld tussen twee opeenvolgende keren dat een watergang gebaggerd wordt. Het bepalen van een baggercyclus hangt nauw samen met de verdeling van de financiële middelen over de jaren heen. Daarnaast heeft de frequentie van baggeren effect op de waterkwaliteit, ecologie en de aan- en afvoerfunctie van de watergangen.

WSHD hanteert een baggercyclus van 8 jaar in het beheergebied. Een uitzondering is het stedelijk gebied op het Eiland van Dordrecht. Hier wordt een baggercyclus van 12 jaar gehanteerd. Voor de grote wateren en de KRW-waterlichamen wordt een cyclus van 15 tot 33 jaar aangehouden. Inlaatgeulen moeten vaak frequenter worden gebaggerd door verzanding door de rivier. Dit baggeren gebeurt maatwerk gestuurd.

De vraag is wat de optimale cyclus is voor het werkgebied van WSHD. De hoeveelheid bagger en slib verschilt per watergang. Zo hebben verschillende bodemtypen een verschillende baggeraanwas. De maximaal acceptabele sliblaag hangt ook af van de functie die een watergang heeft en welke doelen er voor waterkwaliteit gelden.

Verkorten van baggercyclus

De kosten per cyclus worden voor een belangrijk deel bepaald door de voorbereidingskosten en de kosten voor het daadwerkelijk uitvoeren van het baggerwerk. Met een kortere cyclus wordt de verhouding tussen voorbereidingskosten en uitvoering ongunstiger. Het aandeel van de voorbereidingskosten is bij een korte cyclus relatief groter en er wordt minder bagger weggehaald. Dit komt doordat de kosten van het inmeten en bemonsteren elke cyclus gemaakt moeten worden en ongeacht de grootte van de cyclus elke keer even duur zijn. Bij een kortere cyclus komen deze sneller terug waardoor ze gemiddeld per jaar duurder worden. Een korte cyclus geeft meer zekerheid dat het watersysteem voldoende blijft functioneren. Dit is vooral voor de waterkwantiteit positief. Voor de waterkwaliteit is het positieve effect van een kortere cyclus onzeker. Baggeren heeft per saldo een positief effect op de waterkwaliteit op termijn. De ingreep zelf is echter zeer ingrijpend voor het aquatisch ecosysteem (vegetatie en macrofauna) en vergt een zekere hersteltijd. Risico is dat bij te vaak baggeren het systeem onvoldoende tijd heeft voor herstel.

Verlengen van baggercyclus

Zoals het verkorten van de baggercyclus leidt tot meer zekerheid dat het watersysteem voldoende functioneert, ten koste van hogere financiële kosten, leidt het verlengen van de baggercyclus naar langer dan acht jaar tot lagere financiële kosten ten koste van meer onzekerheid van het functioneren van het watersysteem. Onder de KRW zijn maatregelen en activiteiten die duidelijk leiden tot een verslechtering van de waterkwaliteit in KRW-wateren verboden. Wanneer de waterkwaliteit in het achterliggende gebied van een KRW-waterlichaam verslechtert, wat het geval is wanneer wij onze baggercyclus verlengen naar langer dan acht

jaar, verslechtert de waterkwaliteit in het KRW-waterlichaam. Hierom is het verlengen van de baggercyclus verboden onder de KRW.

Verschillende baggercycli

Omdat verschillende grondslagen een verschillende baggeraanwas kennen, en omdat de functie waarvoor een watergang dient beïnvloedt hoe dik een acceptabele sliblaag in een watergang kan zijn, bestaat de vraag of een achtjarige cyclus voor het hele beheergebied een wenselijke situatie is. Er komen meer situaties voor waarbij uitzonderingen op de achtjarige baggercyclus gewenst zijn, bijvoorbeeld in veengebieden waar een frequentere cyclus wenselijk is omdat hier een hogere baggeraanwas is, kwaliteitsbaggeren voor KRW-wateren, spoorsloten die in geval van calamiteit bluswater moeten leveren, etc. Hier staat tegenover dat voor efficiëntie, voorspelbaarheid richting de omgeving en een werkbare planning een zo uniform mogelijke baggercyclus wenselijk is.

3.2 Baggerdiepte

In de Legger van WSHD is de zogenoemde "leggerdiepte" geregistreerd. Idealiter is dit de diepte waarop de vaste bodem van de watergang ligt. Bovenop deze vaste bodem bouwt zich een sliblaag op die met het baggeren verwijderd wordt. Bij het baggeren wordt altijd gebaggerd tot een specifieke diepte. Dit kan tot aan de vaste bodem zijn, maar ook tot een diepte die hierboven ligt. In dit geval blijft (een deel van) de sliblaag op de bodem liggen. De gekozen baggerdiepte heeft invloed op het functioneren van het watersysteem, zowel wat betreft waterkwantiteit als waterkwaliteit, alsmede op de kosten van het baggeren.

Bij het vaststellen van de kaderstelling baggeren op 28 september 2017 door de VV van WSHD is vastgesteld tot welke diepte er gebaggerd wordt. Hierbij is ervoor gekozen om in landelijk gebied te baggeren tot de vaste bodem. In het stedelijk gebied, bij bijzondere situaties en in de grote wateren is gekozen om maatwerk gestuurd baggeren toe te passen. In de praktijk houdt dit in dat er in primaire watergangen en in brede secundaire watergangen (breder dan 4 meter) gebaggerd wordt tot een waterkolom van 1 meter (of tot de vaste bodem als de vaste bodem ondieper ligt dan 1 meter) en in smalle secundaire watergangen (smaller dan 4 meter) tot een waterkolom van 50 centimeter.

Bij het vaststellen van de kaderstelling baggeren werd het mogelijke negatieve effect op de doorstroming en de waterkwaliteit in de watergangen waar maatwerk gestuurd gebaggerd wordt als risico onderkend. In de praktijk zijn deze zorgen terecht gebleken en wordt er in het stedelijk gebied een slechtere doorstroming en waterkwaliteit ervaren sinds het toepassen van maatwerk gestuurd baggeren. Richting het einde van de baggercyclus leidt de te dikke sliblaag tot slechte doorstroming omdat het hydraulisch profiel kleiner is dan wenselijk en wordt een slechte waterkwaliteit geconstateerd doordat watergangen niet diep genoeg zijn en door een te dikke sliblaag. Een situatie die gezien de klimaatverandering in de toekomst zal verslechteren.

4 Aanleiding aanpassen huidig strategisch kader

Het Strategisch kader baggeren 2026 vervangt de Kaderstelling Baggeren uit 2017. In de Kaderstelling baggeren zijn destijds verschillende kaders vastgesteld waarop het uitvoeringsbeleid baggeren is gebaseerd. Voor 2017 werd er een baggercyclus van 6 jaar aangehouden voor het grootste deel van ons beheergebied, op Voorne-Putten gold er een baggercyclus van 7 jaar en in het stedelijk gebied van het Eiland van Dordrecht een baggercyclus van 12 jaar. Overal in het gebied werd tot op de vaste bodem gebaggerd. In 2017 is er gekozen om over te gaan op een baggercyclus van 8 jaar in het gehele beheergebied, met uitzondering van het stedelijk gebied in het Eiland van Dordrecht, waar nog steeds een baggercyclus van 12 jaar wordt gehanteerd. Er is toen ook gekozen om in het stedelijk gebied maatwerk gestuurd baggeren te hanteren, waardoor niet langer standaard tot de vaste bodem gebaggerd werd.

4.1 Aanpassingen doelen watersysteem

Het huidige watersysteem is grotendeels ontworpen met de inzichten van ruim 30 jaar geleden. Diverse ruilverkavelingen uit de vorige eeuw hebben het huidige watersysteem gevormd. Op kwantitatief gebied heeft dit watersysteem lange tijd goed gefunctioneerd, maar loopt het inmiddels tegen haar grenzen aan. Onder andere door klimaatverandering en wijzigend landgebruik wordt steeds vaker geconstateerd dat het watersysteem op basis van de huidige inzichten onvoldoende ruim en robuust is. Het blijkt nu al dat het watersysteem niet altijd ruim en robuust genoeg is om aan de huidige aan- en afvoernormen te kunnen voldoen. Door de voortschrijdende klimaatverandering zullen deze aan- en afvoernormen in de toekomst naar alle waarschijnlijkheid ook moeten worden vergroot. Het is daarom belangrijk dat het volledige doorstroomprofiel beschikbaar is voor de doorstroming. Baggeren zorgt ervoor dat de door slibaanwas verminderde waterdiepte weer wordt hersteld.

Hiernaast is er in recente jaren ook vergrote aandacht gekomen voor de waterkwaliteit. Onder andere door de toenemende signalen dat de KRW-doelen niet op tijd gehaald zullen worden, wordt er een toenemende urgentie op het verbeteren van de waterkwaliteit en de biodiversiteit gevoeld. Waar voorheen het baggeren vooral diende voor een goede waterafvoer, wordt steeds vaker gerealiseerd dat het ook een noodzakelijke maatregel is voor het waarborgen van een goede waterkwaliteit. Door voortschrijdend inzicht en toegenomen kennis zijn sinds het opstellen van de Kaderstelling Baggeren uit 2017 zowel voor waterkwantiteit als waterkwaliteit de doelen bijgesteld zoals beschreven in paragraaf 2.2. Hierom is het nodig om ook het strategisch kader voor het baggeren aan te passen om invulling te geven aan deze gewijzigde koers.

4.2 Ervaringen huidig strategisch kader

In 2017 is de Kaderstelling Baggeren vastgesteld. De ervaringen met de huidige baggercyclus zijn tot nu toe over het algemeen goed. In de meeste watergangen volstaat een baggercyclus van 8 jaar voor de doorstroming. In het stedelijk gebied van het Eiland van Dordrecht worden wel problemen met de doorstroming ervaren in verband met de dikkere sliblaag aan het einde van de baggercyclus. Ook worden er in veenweidegebieden, waar de baggeraanwas vanwege de grondslag een stuk groter is dan in klei- of zandgebieden, problemen ervaren naarmate de tijd tussen de baggerwerkzaamheden in een watergang vordert.

Op het gebied van de baggerdiepte worden er in het stedelijk gebied op meerdere plekken problemen ervaren. Door het toepassen van maatwerkgestuurd baggeren blijft er op veel plekken een te dikke sliblaag liggen, wat heeft geleid tot een verminderde doorstroming en tot verslechterde waterkwaliteit.

Wat betreft waterkwaliteit en biodiversiteit is er veel vooruitgang te boeken door het strategisch kader aan te passen. Waterkwaliteit en biodiversiteit gaan hand in hand. Een geschikte strategie bij het verbeteren van de waterkwaliteit en biodiversiteit is het verwijderen van de baggerspecie als voedselrijke bron of contactlaag zoals dit tijdens de watersysteemanalyse voor het SGBP-3 meermaals is aangetoond. Baggeren om een zo ruim mogelijk waterprofiel te kunnen borgen gedurende de baggercyclus, kan het presteren van het watersysteem voor waterkwaliteit en waterbeheersing aanzienlijk verbeteren.

5 Aanpassingen in strategisch kader

Op basis van de bestuurlijke thema's "Baggercyclus" en "Baggerdiepte" zijn verschillende scenario's opgesteld. De keuze bij de scenario's is een afweging tussen doelstellingen en daarmee het dienstverleningsniveau, de financiële kosten van het baggeren en de risicoacceptatie die hoort bij de keuze van een bepaalde generieke cyclus. Alle opgestelde scenario's zijn te vinden in Bijlage 1. Tijdens de besluitvormende VV van 1 oktober 2025 heeft de VV van WSHD uit deze scenario's gekozen voor het scenario "Meerwaarde Doelrealisatie", met een aanpassing in de baggercyclus in het landelijk veenweidegebied. Hieruit volgt dat het strategisch kader baggeren op de volgende wijze gewijzigd wordt:

- in het landelijk veenweidegebied de baggercyclus aan te passen van 8 naar 6 jaar
- in het stedelijk gebied van het Eiland van Dordrecht ernaar toe te werken om de baggercyclus te verkorten van 12 naar 8 jaar
- in al het stedelijk gebied niet langer maatwerk gestuurd te baggeren maar tot de vaste bodem te gaan baggeren.

In het landelijk veenweidegebied de baggercyclus aanpassen van 8 naar 6 jaar leidt tot een grotere gemiddelde waterdiepte in het veenweidegebied, met positieve gevolgen voor de waterkwaliteit. Deze betreffen het verbeteren van het doorzicht, de zuurstofhuishouding en de vestigingsmogelijkheden van vegetatie en de vermindering van nalevering vanuit de waterbodem en risico's op woekerende waterplanten.

Het toewerken naar een aanpassing van de baggercyclus van 12 jaar naar 8 jaar in het stedelijk gebied van het Eiland van Dordrecht zorgt voor een gemiddelde grotere waterdiepte, wat beter is voor de waterkwaliteit. Hierdoor ontstaat ook meer ruimte in het watersysteem voor vegetatie en om beter te voldoen aan afvoer- en verhangnormen. Door een cyclus van 8 jaar ontstaat een betere balans in doelmatigheid van het baggerwerk en prestaties van het watersysteem. Hierdoor wordt ook de frequentie in baggeren voor alle stedelijke (en landelijke) gebieden gelijkgetrokken. Vanwege de financiële impact van deze wijziging op de gemeente die het baggeren in het stedelijk gebied uitvoert, is deze aanpassing echter alleen mogelijk als deze geleidelijk wordt doorgevoerd. Hoe deze geleidelijke doorvoering precies vorm zou moeten krijgen dient na vaststelling van het strategisch kader baggeren verder vormgegeven te worden.

Het tot de vaste bodem baggeren in al het stedelijk gebied zorgt voor een gemiddeld grotere waterdiepte, wat beter is voor de waterkwaliteit. Hierdoor ontstaat ook meer ruimte in het watersysteem voor vegetatie zonder dat dit ten koste gaat van de aan- en afvoercapaciteit. Verder ontstaan er betere kansen voor wortelende rustig groeiende waterplanten, wordt het watersysteem beter bestand tegen de negatieve effecten van riooloverstorten en is er minder kans op klachten als vissterfte en botulisme. Baggeren tot de vaste bodem, zoals voor 2017 ook het geval was, zorgt voor meer ruimte om beter te voldoen aan afvoer- en verhangnormen en staat ook genoemd in de Strategie Waterkwaliteit.

Op dit scenario zijn de volgende financiële gevolgen ten opzichte van het huidige strategisch kader van toepassing:

Maatregel	Enmalige meerkosten	Structurele meerkosten
Landelijk veenweidegebied baggercyclus naar 6 jaar	-	€ 177.000 per jaar
Stedelijk gebied Eiland van Dordrecht baggercyclus naar 8 jaar	-	€ 210.000 per jaar
Stedelijk gebied baggeren tot de vaste bodem	€500.000 per jaar gedurende 8 jaar	-

6 Overgangsregeling

Bovenstaande aanpassingen hebben financiële gevolgen voor derden. Dit is vooral het geval voor (semi-)overheden gedurende de eerstvolgende baggercyclus na het vaststellen van het Strategisch Kader Baggeren 2026. Dit vanwege de extra kosten voor het afvoeren van de aanvullende bagger die vrijkomt. Dit betreft een stijging van gemiddeld 20%. Om deze financiële gevolgen te compenseren wordt er een overgangsregeling ingesteld waarbij het

waterschap gedurende de eerstvolgende baggercyclus na het vaststellen van het Strategisch Kader Baggeren 2026 20% van de kosten van het afvoeren van bagger in stedelijk gebied, waar voorheen maatwerkgestuurd gebaggerd werd, voor eigen rekening neemt.

Hiernaast heeft het baggeren tot de vaste bodem ook financiële gevolgen voor gemeenten die volgens een samenwerkingsovereenkomst (SOK) met het waterschap in hun eigen watergangen op dit moment maatwerkgestuurd baggeren. Dit betreft meerkosten van gemiddeld 25%. Voor deze gemeenten wordt ook een overgangsregeling ingesteld, waarbij het waterschap bij de jaarlijkse SOK-afrekening de aangetoonde meerkosten voor eigen rekening neemt.

7 Vervolgstappen

Na vaststelling van het Strategisch kader baggeren 2026 zal dit verder uitgewerkt worden in het uitvoeringsbeleid baggeren. Hierin komen verschillende thema's aan bod, waaronder het gefaseerd baggeren, de nieuwe gedragscode bestendig beheer en onderhoud, de baggerontvangstbijdrage, verzandende in- en uitlaatsystemen, het vrijhouden van de schouwstrook, de periode waarin we baggeren en het toezicht op het baggeren. Vervolgens zullen zowel het nieuwe Strategisch kader baggeren 2026 als het nieuwe uitvoeringsbeleid baggeren verwerkt worden in de planvorming en uitvoering. Na uiterlijk 2 baggercycli wordt dit strategisch kader baggeren geëvalueerd.

Bijlage 1: Voorgelegde scenario's

De scenario's leiden tot verschillende niveaus in het behalen van de doelstellingen (als beschreven in hoofdstuk 2.2 Ambities en doelen), kennen elk een ander kostenniveau en hebben elk een ander risicoprofiel. De onderbouwing van de kosten van de verschillende scenario's staan beschreven in Bijlage 2. De kosten zijn ingeschat op basis van kentallen die de afgelopen jaren verzameld zijn. De kosten zijn gebaseerd op het prijspeil van 2025. De kosten zijn onderverdeeld in eenmalige en structurele meerkosten. De eenmalige kosten zijn de kosten die gedurende één baggercyclus, dus 8 jaar, gemaakt moeten worden om invulling te geven aan het genoemde scenario. De structurele kosten zijn de meerkosten die jaarlijks nodig zijn om invulling te geven aan het genoemde scenario.

Het waterbeheer is lokaal maatwerk en onder andere afhankelijk van de gebruiksfunctie, bodemsoort, percentage open water en (grond)gebruik. Een generieke keuze voor de baggercyclus voor het hele beheergebied kan betekenen dat individuele watergangen binnen een cyclus niet voldoen aan de gestelde eisen c.q. doelen of dat watergangen eerder onderhouden worden dan op dat moment strikt noodzakelijk geacht wordt.

Het voordeel van het hanteren van een generieke cyclus is dat er een bepaalde zekerheid wordt gegeven over wanneer er waar gebaggerd wordt en het vereenvoudigt de planning en voorbereiding van de uitvoering van het baggeren. Om die reden wordt voorgesteld niet volledig de cyclus los te laten, maar binnen de cyclussen te zoeken naar het optimum.

Huidig strategisch kader behouden

Wanneer er gekozen wordt om het huidig strategisch kader te behouden blijft er sprake van een baggercyclus van 8 jaar in het beheergebied. Uitzondering is het stedelijk gebied in het Eiland van Dordrecht, waar een baggercyclus van 12 jaar wordt gehanteerd. Voor de grote wateren en veel KRW-waterlichamen wordt een cyclus van 15 tot 33 jaar aangehouden. Inlaatgeulen worden vaak frequenter gebaggerd op basis van behoefte. In het landelijk gebied wordt tot de vaste bodem gebaggerd terwijl in het stedelijk gebied maatwerk gestuurd baggeren wordt toegepast.

Ook dit scenario brengt kosten met zich mee, die ook los van de mogelijke keuzes in dit strategisch kader stijgen vanwege ruimtelijke ontwikkelingen, inflatie, strengere eisen vanuit wet- en regelgeving, etc. Deze kosten zijn in de memo "Autonome kostenontwikkeling baggeren" verder uitgewerkt en worden verder niet in dit strategisch kader benoemd.

Meerwaarde doelrealisatie

In hoofdstuk 4 zijn enkele ervaren tekortkomingen van het huidige strategisch kader baggeren beschreven. Om het strategisch kader op deze punten te verbeteren wordt voorgesteld om in het landelijk veenweidegebied de baggercyclus aan te passen van 8 naar 4 jaar, om in het stedelijk gebied van het Eiland van Dordrecht ernaar toe te werken om de baggercyclus te verkorten van 12 naar 8 jaar en om in al het stedelijk gebied niet langer maatwerk gestuurd te baggeren maar om tot de vaste bodem te gaan baggeren.

In het landelijk veenweidegebied de baggercyclus aanpassen van 8 naar 4 jaar leidt tot een grotere gemiddelde waterdiepte in het veenweidegebied, met positieve gevolgen voor de waterkwaliteit. Deze betreffen het verbeteren van het doorzicht, de zuurstofhuishouding en de vestigingsmogelijkheden van vegetatie en de vermindering van nalevering vanuit de waterbodem en risico's op woekerende waterplanten. Een negatief aspect van deze aanpassing is dat een te hoge baggerfrequentie negatieve effecten kan hebben op de ecologie. Waar de meeste soorten een hersteltijd van zo'n twee jaar nodig hebben om te herstellen van een baggergebeurtenis, is de hersteltijd van kenmerkende soorten (soorten die bij uitstek voorkomen in een gewenste ecologische situatie) zo'n vijf jaar. Naast verwachting is dit negatief aspect binnen het werkgebied van WSHD minder aan de orde omdat wij een beperkt aantal kenmerkende soorten kennen. Ook zorgt het aanpassen van de baggercyclus in veenweidegebied voor meer ruimte om beter te voldoen aan afvoer- en verhangnormen en staat dit ook genoemd in de Strategie Waterkwaliteit.

Het toewerken naar een aanpassing van de baggercyclus van 12 jaar naar 8 jaar in het stedelijk gebied van het Eiland van Dordrecht zorgt voor een gemiddelde grotere waterdiepte, wat beter

is voor de waterkwaliteit. Hierdoor ontstaat ook meer ruimte in het watersysteem voor vegetatie en om beter te voldoen aan afvoer- en verhangnormen. Door een cyclus van 8 jaar ontstaat een betere balans in doelmatigheid van het baggerwerk en prestaties van het watersysteem. Hierdoor wordt ook de frequentie in baggeren voor alle stedelijke (en landelijke) gebieden gelijkgetrokken. Vanwege de grote financiële impact van deze wijziging op de gemeente die het baggeren in het stedelijk gebied uitvoert, is deze aanpassing echter alleen mogelijk als deze geleidelijk wordt doorgevoerd. Hoe deze geleidelijke doorvoering precies vorm zou moeten krijgen dient na vaststelling van het strategisch kader baggeren verder vormgegeven te worden.

Het tot de vaste bodem baggeren in al het stedelijk gebied zorgt voor een gemiddeld grotere waterdiepte, wat beter is voor de waterkwaliteit. Hierdoor ontstaat ook iets meer ruimte in het watersysteem voor vegetatie zonder dat dit ten koste gaat van de aan- en afvoercapaciteit. Verder ontstaan er betere kansen voor wortelende rustig groeiende waterplanten, wordt het watersysteem beter bestand tegen de negatieve effecten van riooloverstorten en is er minder kans op klachten als vissterfte en botulisme. Baggeren tot de vaste bodem zorgt voor meer ruimte om beter te voldoen aan afvoer- en verhangnormen en staat ook genoemd in de Strategie Waterkwaliteit.

Op dit scenario zijn de volgende financiële gevolgen ten opzichte van het huidige strategisch kader van toepassing:

Maatregel	Eenmalige meerkosten	Structurele meerkosten
Landelijk veenweidegebied baggercyclus naar 4 jaar	-	€ 265.000 per jaar
Stedelijk gebied Eiland van Dordrecht baggercyclus naar 8 jaar	-	€ 210.000 per jaar
Stedelijk gebied baggeren tot de vaste bodem	€500.000 per jaar gedurende 8 jaar	-

Meerwaarde doelrealisatie m.u.v. veenweidegebied

Dit scenario is hetzelfde als het scenario beschreven in paragraaf 5.2, met uitzondering van het verkorten van de baggercyclus in het landelijk veenweidegebied naar 4 jaar. Vergeleken met scenario 5.2 heeft dit scenario dus als nadeel dat er in de veenweidegebieden geen winst wordt gemaakt op het gebied van waterkwaliteit en waterkwantiteit. Dit is mogelijk in strijd met de KRW. Als voordeel tegenover scenario 5.2 heeft dit scenario dat er minder extra kosten gemaakt hoeven te worden en dat ook de kenmerkende soorten voldoende hersteltijd krijgen na een baggergebeurtenis.

Op dit scenario zijn de volgende financiële gevolgen ten opzichte van het huidige strategisch kader van toepassing:

Maatregel	Eenmalige meerkosten	Structurele meerkosten
Stedelijk gebied Eiland van Dordrecht baggercyclus naar 8 jaar		€210.000 per jaar
Stedelijk gebied baggeren tot de vaste bodem	€500.000 per jaar gedurende 8 jaar	

Terug naar het oude strategisch kader van voor 2017

Tot 2017 gold er generiek beleid. Hierbij werd er een baggercyclus van 6 jaar aangehouden voor het grootste deel van ons beheergebied. Op Voorne-Putten gold er een baggercyclus van 7 jaar en in het stedelijk gebied van het Eiland van Dordrecht een baggercyclus van 12 jaar. In dit scenario gaan we in het kader van eenduidigheid ook voor Voorne-Putten uit van een baggercyclus van 6 jaar. Overall in het gebied werd tot op de vaste bodem gebaggerd. Om terug te keren naar het strategisch kader voor 2017 dient de baggercyclus aangepast te worden en in het stedelijk gebied tot de vaste bodem gebaggerd te worden.

Dit leidt in het gehele gebied (met uitzondering van het stedelijk gebied van Dordrecht) tot een grotere gemiddelde waterdiepte (in tijd gezien) en draagt daarmee positief bij aan de

waterkwaliteit. Hierdoor ontstaat mogelijk ook iets meer ruimte in het watersysteem voor vegetatie. Door de gemiddeld grotere waterdiepte wordt iets beter voldaan aan de normen voor aanvoer, afvoer en verhang. Echter betekent dit scenario ook significant hogere kosten vanwege de extra baggerprojecten en vereisen deze baggerprojecten extra capaciteit van de organisatie die op dit moment niet beschikbaar is. Ook zorgt het vaker terugkeren in het stedelijk gebied voor baggerwerkzaamheden voor overlast bij burgers wat bij kan dragen aan een negatief imago van het waterschap.

Op dit scenario zijn de volgende financiële gevolgen ten opzichte van het huidige strategisch kader van toepassing:

Maatregel	Eenmalige meerkosten	Structurele meerkosten
Baggercyclus naar 6 jaar		€ 2.500.000 per jaar
Stedelijk gebied baggeren tot de vaste bodem	€500.000 per jaar gedurende 8 jaar	

Cyclus van zes jaar, maatwerk gestuurd baggeren in stedelijk gebied

Door de overgang naar een langere cyclus gecombineerd met het niet baggeren tot de vaste bodem in het stedelijk gebied worden hier regelmatig problemen ervaren door een te dikke sliblaag. Als alternatief voor het baggeren tot de vaste bodem, zoals in het scenario 5.2 omschreven staat, kan er ook gekozen worden om hier weer frequenter te gaan baggeren.

Ten opzichte van de huidige situatie leidt in het stedelijk gebied tot een grotere gemiddelde waterdiepte (in tijd gezien) en draagt daarmee bij aan de waterkwaliteit voor regulier water. Hierdoor ontstaat ook iets meer ruimte in het watersysteem voor vegetatie, door het verwijderen van alle slib verbeteren de mogelijkheden voor rustig groeiende wortelende waterplanten en neemt het risico op woekerende waterplanten af. Het risico op klachten zoals stank, vissterfte na riooloverstort en botulisme neemt hierdoor af. Wel brengt dit aanzienlijke kosten met zich mee doordat de gemiddelde kosten per project stijgen.

Op dit scenario zijn de volgende financiële gevolgen ten opzichte van het huidige strategisch kader van toepassing:

Maatregel	Eenmalige meerkosten	Structurele kosten
Baggercyclus stedelijk gebied naar 6 jaar		€ 825.000 per jaar

Vergelijking scenario's

Bij de scenario's zit de keuze tussen de gewenste risicoacceptatie, kwaliteit en dienstverlening die geleverd moet worden tegenover de kosten van het baggeren.

Het optreden van het risico dat individuele watergangen niet meer voldoen aan de eisen en doelen binnen een cyclus kan ertoe leiden dat derden het waterschap aansprakelijk stellen in het geval dat er sprake is van schade als gevolg van het aanwezig zijn van aantoonbaar te veel bagger.

In tabel 1 wordt de vergelijking tussen de beoordeling van de scenario's weergegeven t.o.v. het huidige strategisch kader:

Scenario	Huidig strategisch kader behouden	Meerwaarde doelrealisatie	Meerwaarde doelrealisatie m.u.v. veenweidegebied	Terug naar het oude strategisch kader van voor 2017	Cyclus van zes jaar, maatwerk gestuurd baggeren in stedelijk gebied
Waterkwantiteit in stedelijk gebied	0	+	+	+	+
Waterkwantiteit in landelijk gebied (m.u.v. veenweide)	0	0	0	+	+
Waterkwantiteit in veenweidegebieden	0	+	0	0	0
Waterkwaliteit in stedelijk gebied	0	+	+	+	+
Waterkwaliteit in landelijk gebied (m.u.v. veenweide)	0	0	0	+	+
Waterkwaliteit in veenweidegebieden	0	+	0	+	+
Maakbaarheid binnen organisatie	0	0	0	-	-
Overzichtelijkheid programmering	0	0	0	-	0
Imago richting burgers	0	+	+	0	0
Eenmalige meerkosten (€) per jaar gedurende 8 jaar	0	500.000	500.000	500.000	0
Structurele meerkosten (€) per jaar	0	475.000	210.000	2.500.000	825.000

Bijlage 2: Onderbouwing kosten*(Op basis van prijspeil 2025)***Stedelijk gebied Eiland van Dordrecht baggercyclus van 12 naar 8 jaar**

Eenheidsprijs per m ³ bagger in stedelijk gebied (excl. BTW)	€ 30,43/m ³	
Eenheidsprijs per m ³ bagger in stedelijk gebied (incl. BTW)	€ 36,82/m ³	
Aantal m ³ bagger in Dordrecht in de afgelopen 4 baggerjaren (risicogestuurd)	40.129 m ³	
Gemiddeld aantal m ³ bagger per jaar	40.129/4	10.032 m ³
Kosten per jaar – cyclus 12 jaar	10.032*36,82	€ 369.378
Aantal m ³ bagger in 12 jaar	3x 40.129 =	120.387 m ³
Totaal aantal m ³ per jaar over 8 jaar	120.387/8 =	15.048 m ³ per jaar
Kosten per jaar – cyclus 8 jaar	15.048 * €36,82 =	€ 554.067
Verschil	€ 554.067 - € 369.378 =	€ 184.689
Inschatting extra voorbereidingskosten	€ 25.000	
Totale structurele meerkosten	€ 184.678 + € 25.000 =	€ 209.689
Afgerond		€ 210.000

Stedelijk gebied baggeren tot de vaste bodem

Eenheidsprijs per m ³ bagger in stedelijk gebied (excl. BTW)	€ 30,43/m ³	
Eenheidsprijs per m ³ bagger in stedelijk gebied (incl. BTW)	€ 36,82/m ³	
Gemiddelde m ³ verschil tussen risicogestuurd en vaste bodem per baggervak	1711 m ³	
Gemiddelde meerkosten per baggervak	1711 * € 36,82 =	€ 63.000
Gemiddeld aantal baggervak per jaar	8 stuks	
Meerkosten per jaar	8 * € 63.000	€ 504.000
Afgerond		€ 500.000

Baggercyclus naar 6 jaar

Gemiddelde jaarlijkse kosten – voorbereiding	€ 1.830.289	
Gemiddelde jaarlijkse kosten – landelijk	€ 3.305.310	
Gemiddelde jaarlijkse kosten – stedelijk	€ 2.194.025	
Totaal per jaar – cyclus 8 jaar	€ 1.830.289 + € 3.305.310 + € 2.194.025 =	€ 7.329.624
Gedurende 8 jaar	8 * € 7.329.624 =	€ 58.636.992
Totaal per jaar, verdeeld over 6 jaar	€ 58.636.992 / 6 =	€ 9.772.832
Verschil	€ 9.772.832 - € 7.329.624 =	€ 2.443.208
Afgerond		€ 2.500.000

Baggercyclus stedelijk gebied naar 6 jaar

Gemiddelde jaarlijkse kosten – voorbereiding Aanname verdeling landelijk 85% en stedelijk 15%	€ 1.830.289	
Gemiddelde jaarlijkse kosten – voorbereiding stedelijk	€ 1.830.289 * 15% =	€ 274.543
Gemiddelde jaarlijkse kosten – stedelijk	€ 2.194.025	
Totaal per jaar – cyclus 8 jaar	€ 274.543 + € 2.194.025 =	€ 2.468.568
Gedurende 8 jaar	8 * € 2.468.568 =	€ 19.748.545
Totaal per jaar, verdeeld over 6 jaar	€ 19.748.545/ 6	€ 3.291.424
Verschil	€ 3.291.424 - € 2.468.568	€ 822.856
Afgerond		€ 825.000